

Posudek školitele na práci Blanky Ferklové

Onomatopoeia a mimetika v korejštině

(FF UK v Praze, 2010, 166 str.)

Předkládaná disertační práce se zabývá zobrazujícími slovy v korejštině. Tato skupina slov je značně problematická a těžko uchopitelná v mnoha orientálních jazycích. Ačkoli jsou onomatopoeia a mimetika přítomna do jisté míry ve všech jazycích, v korejštině, ale i např. v mongolštině, japonštině a tunguzsko-mandžuských jazycích, představují velmi zásadní prostředek k vyjádření expresivnosti v textech i komunikaci. Jde o velmi propracovaný a složitý systém imitace zvuků, nejznámější části slov zobrazujících např. v našich jazycích, ale taktéž o zvukovou imitaci tvarů – jak přírodních veličin, tak lidského těla, jeho pohybů, gest, výrazů tváře apod. V každém z jazyků má systém zobrazujících slov poněkud jiné vlastnosti a odráží jinakost v pojmání světa. Vzhledem k častému užití těchto slov při emocionálních projevech – vyjadřování libosti a nelibosti, ironii, a při tvorbě metafor, jsou jakousi základní emocionální vrstvou jazyka. Pro znalce orientálního jazyka, na tyto výrazy bohatého, však představuje nejtežší oblast zkoumání, není možné si je zcela osvojit ani do důsledků adekvátně překládat. Doktorandka prokázala ve své práci hlubokou znalost korejského jazyka, protože se úspěšně vypořádala s tímto problematickým okruhem slov a pokusila se je definovat, morfologicky a syntakticky popsat, navrhla několik možností jejich překládání.

Práce je rozdělena na tři hlavní části, přičemž za stěžejní můžeme považovat kapitolu druhou – Forma a význam slov zobrazujících. V první části se autorka dotýká choulostivé otázky vymezení slov zobrazujících a jejich správného označení. Provedla důkladnou heuristickou přípravu a vyčerpávajícím způsobem shrnula dosavadní názory zahraničních i korejských lingvistů, přinesla nový pohled na tento jev na pozadí srovnání se situací v českém jazyce (využívá monografie J. M. Kořínka z roku 1934). Na základě pečlivé excerpce z českého etymologického slovníku

přináší Blanka Ferklová překvapivé statistické závěry, doložené ilustrativními příklady. Velmi zajímavá je tedy i příloha českých slov zobrazujících. Jádrem celé práce je druhá kapitola, ve které autorka systematicky klasifikuje zobrazující slova v korejštině po stránce morfologické, sémantické i syntaktické. Zvláště zajímavá je podkapitola o reduplikacích a tvoření nových slov, specifickou záležitostí představuje hlásková symboličnost. Třetí kapitola obsahuje velmi podrobný rozbor způsobů uvádění onomatopoeií a mimetik ve čtyřech korejských slovnících a problémy spojené s jejich vyhledáváním a překladem. Na konkrétních příkladech vyexcerpovaných ze dvou diametrálně odlišných typů textů doktorandka demonstrovala různé přístupy k překladu těchto slov a vzájemně je porovnávala. Zde bych možná očekávala pro srovnávání více konkrétního jazykového materiálu, zvláště pak u onomatopoeií a mimetik moderních korejských povídek. Velmi neotřelá je podkapitola o specifikách korejského komiksu. Velmi důkladný, zajisté zajímavý, mnohdy však odbíhající rozklad o tomto žánru působí v celé práci poněkud izolovaně a uvedené příklady okrajově. Nakonec však nelze nesouhlasit, že představuje jakousi náhradu, byť velmi zúženou na zvukové efekty a citoslovce v pravém slova smyslu, za příklady užívání zobrazujících slov v hovorovém jazyce a komunikaci.

Práce je tematicky široce pojatá, pečlivě vypracovaná, kapitoly smysluplně řazené. Bohatý jazykový materiál přináší dvě neopomenutelné přílohy, na jejichž základě lze využít materiál k dalšímu zkoumání.

Práci doporučuji k obhajobě a zároveň doporučuji, aby na jejím základě byl Blance Ferklové udělen titul Ph.D

V Praze dne 25.6.2010

Alena Oberfalzerová